

Bijlage 5: Beantwoording specifieke vragen over gevolgen AML-pakket

Op 7 maart 2024 heeft de vaste commissie voor Financiën verzocht om een nadere analyse van de gevolgen van het AML-pakket voor de Nederlandse wetgeving en de uitvoeringspraktijk.¹ Hierbij heeft de commissie een aantal specifieke vragen gesteld. Hieronder zal ik afzonderlijk ingaan op deze vragen.

Kunt u aangeven op welke punten (bestaande en aanhangige) wetgeving in Nederland precies verder gaat dan de Europese AML-wetgeving en tot welke aanpassingen de Europese wetgeving in Nederland zal leiden?

De Europese wetgevingsprocedure is nog niet afgerond. De stemming in het Europees Parlement over dit pakket is voorzien op 24 april.² Vervolgens volgt publicatie van het AML-pakket in het Publicatieblad van de Europese Unie en start een implementatieperiode van drie jaar. Tijdens de implementatieperiode moeten lidstaten hun Europese regels aanpassen naar aanleiding van de introductie van de nieuwe regelgeving. In het voorjaar van 2027³ zal vervolgens het AML-pakket en de nationale implementatieregelgeving in werking treden.

Met het oog op dit proces, is het niet mogelijk om op dit moment precies aan te geven welke gevolgen het AML-pakket zal gaan hebben voor de Nederlandse anti-witwasregelgeving en de uitvoeringspraktijk in den brede. De implementatieperiode zal benut worden om dit, samen met de relevante ketenpartners, in kaart te brengen en voorstellen te doen voor de aanpassing van relevante wetgeving die in het parlement behandeld zullen worden. Wel kan ik nu in grote lijnen aangeven dat aangezien de meeste verplichtingen voor poortwachters ondergebracht zijn in de AML-verordening, die directe werking heeft, een groot deel van de huidige Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme geschrapt zal moeten worden. Zie hiervoor de andere stukken bij deze brief.

Kunt u aangeven in hoeverre er juridisch ruimte is om als Nederland vast te houden aan het monitoren van 'ongebruikelijke' in plaats van 'verdachte' transacties?

Net als de huidige en voorgaande anti-witwasrichtlijn(en) bepaalt het AML-pakket dat meldingsplichtige instellingen dienen te beoordelen of transacties of activiteiten die hun cliënten uitvoeren in verband staan tot witwassen of terrorismefinanciering. Deze verplichting is opgenomen in de AML-verordening en houdt in dat meldingsplichtige instellingen melding moeten doen aan de FIU-Nederland, indien de instelling weet, vermoedt of redelijkerwijs kan vermoeden dat geldmiddelen of activiteiten, ongeacht het bedrag, opbrengsten van criminele activiteiten zijn of verband houden met terrorismefinanciering of criminele activiteiten. Daarbij is bepaald dat alle verdachte transacties en pogingen daartoe, ook vermoedens die voortvloeien uit het onvermogen om cliëntenonderzoek te verrichten, moeten worden gemeld.

Bij de implementatie van de meldplicht uit de anti-witwasrichtlijnen heeft Nederland ervoor gekozen om meldingsplichtige instellingen ongebruikelijke transacties te laten melden bij de FIU-Nederland, in plaats van verdachte transacties. Nederland heeft hiervoor gekozen vanwege de wens om te komen tot een bepaalde mate van objectivering van de meldingsplicht. Dit houdt in dat in Nederland naast meldingen op basis van onderzoek, ook transacties gemeld dienen te worden op basis van objectieve indicatoren, bijvoorbeeld overboekingen boven een bepaald bedrag. Alle transacties die gemeld moeten worden bij de FIU-Nederland heten in Nederland derhalve ongebruikelijke transacties.

¹ Kamerstukken 31 477-95, 2024D08773.

² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/OJQ-9-2024-04-24_NL.html.

³ Behoudens de bepalingen op basis waarvan procedures moeten worden vastgesteld om personen en organisaties met een legitiem belang toegang te geven tot het UBO-register. Daarvoor geldt een termijn van twee jaar. Hiervoor worden reeds voorbereidingen getroffen.

De verplichting uit de AML-verordening komt overeen met de meldplicht zoals deze in de huidige en voorgaande anti-witwasrichtlijnen is opgenomen. Tijdens de onderhandelingen in de Raadswerkgroep over deze verordening is daarnaast door de Europese Commissie aangegeven dat het melden van ongebruikelijke transacties ook onder de verordening mogelijk zal blijven. Zoals ook is aangegeven in de begeleidende Kamerbrief, zal de implementatieperiode worden benut om te bezien welke gevolgen dit pakket heeft voor de nationale wetgeving op dit terrein en wat er aanvullend mogelijk en nodig is.

Kunt u aangeven wat de gevolgen zijn van de Europese wetgeving voor de opzet en uitwisseling van gegevens tussen banken en andere instellingen via Transactie Monitoring Nederland (TMNL)?
Voor de beantwoording van deze vraag, verwijs ik naar de tabel in bijlage 2 bij de begeleidende brief.

Kunt u aangeven of de suggestie klopt dat de Nederlandse uitvoeringspraktijk rond transactiemonitoring verder gaat dan de huidige nationale wetgeving toelaat (art. 10 WWTF, bron: Brussel legt bom onder Nederlands anti-witwasproject, BNR 26 februari)?
In het aangehaalde artikel wordt aangegeven dat het op grond van artikel 10 van de Wwft niet toegestaan is om transactiemonitoring uit te besteden en wordt de suggestie gewekt dat de huidige activiteiten van TMNL daarom niet toegestaan zijn. Onder uitbesteding wordt verstaan dat een instelling bepaalde wettelijke verplichtingen volledig laat uitvoeren door een derde en alles wat de derde partij doet, doet deze namens de uitbestedende instelling. In het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen is voorgesteld om de mogelijkheid om in Nederland transactiemonitoring uit te besteden beperkt mogelijk te maken. Of de huidige activiteiten van TMNL kwalificeren als uitbesteding kan ik niet aangeven, het is niet aan de regering om in individuele gevallen een oordeel te geven over de uitleg van de wet.

Kunt u, zoals eerder verzocht en graag ruim voor het commissiedebat van 24 april 2024, de Kamer een update sturen over het wetsvoorstel Plan van Aanpak Witwassen?
Voor de beantwoording van deze vraag, verwijs ik naar de begeleidende brief, met name onder het kopje 'Vervolg wetsvoorstel plan van aanpak witwassen'.

Kunt u uitsplitsen wat het Europese AML-pakket zegt over de verschillende elementen van het wetsvoorstel Plan van Aanpak Witwassen (gegevensdeling, verwerking persoonsgegevens, etc.)?
Voor de beantwoording van deze vraag, verwijs ik naar de tabellen in bijlage 2 en 3 bij de begeleidende brief.